

Alpenplanten als hobby

In juli 1968 maakte ik in het dorpje Waltensburg in Graubünden (Zwitserland) kennis met de heer Bolman, 2de redakteur van Natura, die daar met leden van de K.N.N.V. op excursie was. Ik vertelde hem dat veel alpenplanten bij mij in de tuin groeiden, bloeiden en zich vaak door zaad vermeerderden. Nu kreeg ik later van hem het verzoek, in Natura eens iets van mijn liefhebberij te vertellen, omdat misschien meerdere leden daarvoor belangstelling zouden hebben.

Jaren geleden had ik voor de aardigheid enkele niet-beschermden alpenplantjes in een

Veratrum album L.

Foto: F. J. Kuiper

plastic zakje meegenomen, om eens te zien of ze het in mijn tuin ook wilden doen. De moeilijkheid was uit te vinden, in welke grondsoort ze geplant moesten worden. Ik legde een rotstuintje aan, zodat planten die graag zon hebben, op de zuidkant en de schaduwplanten, zoals *Anemona hepatica* (Leverbloempje) op de noordkant een plekje konden krijgen. Als grondsoort mengde ik leem, zand, kalkpuin, bosgrond en tuinturf door elkaar. Het was een simpel begin, maar het lukte. Een enkel plantje kwam de winter niet

door. In de Alpen zitten de planten in de winter onder een sneeuwdek, dat ze goed beschermt. Als het bij ons echter vriest, voordat er sneeuw is gevallen, verdragen vele alpenplanten dat slecht. Men moet ze voor de uitdrogende vrieskoude beschermen. De ondervinding heeft mij geleerd, dat een afdekking met sparretakken een goed hulpmiddel is. In de herfst hak ik een paar sparrebomen om, om voldoende dekmateriaal te krijgen. Het dekken moet alleen gebeuren als het vriest. Dekt men te vroeg, dan gaan de planten 'smeulen'. Na de vorst moeten de takken er weer af, anders lopen de planten te vroeg uit. Een alpentuin is ook in de winter dus bewerkelijk!

Welke alpenplanten kan men nu in ons land met succes houden? Als men ze het juiste milieu geeft, is bijna elke alpenplant te gebruiken. Wel moet men bedenken, dat enkele planten niet van kalk houden en andere juist graag wél kalk in de bodem hebben. In

Gentiana asclepiadea L.

Foto: D. L. Booy

'Unsere Alpenflora' van Elias Landolt (Verlag Schweizer Alpen-Club, Zürich) kan men gemakkelijk vinden welke planten 'kalkvliedend' en welke 'kalkminnend' zijn. Nu zijn de meeste planten niet zo érg kieskeurig, al kan men zich wel eens vergissen. Ik had een *Rhododendron*-kiemplantje op de rots uitgezet, dat heel slecht groeide. Ik dacht dat het *Rhododendron ferrugineum* was, die niet van kalk houdt. Toen het plantje wat groter werd, zag ik dat het *Rhododendron hirsutum* was, een kalkminnende plant, waarna ik het op een kalkrijke plaats zette. Spoedig kwam de groei er in en dit jaar heeft de struik voor het eerst gebloeid. Ook het Edelweiss (*Leontopodium alpinum*) houdt van kalk,

maar groeit ook wel op minder kalkhoudende grond. Alleen worden de bloemen dan niet zo mooi wit.

Hoe komt men nu aan die alpenplanten? Bij verschillende kwekers kan men een heel assortiment kopen, maar als echte liefhebber moet men er zelf op uit trekken. Men ziet dan ook in welk milieu ze graag groeien. Jonge plantjes kan men in een plastic zakje wel een paar weken goedhouden. Natuurlijk moet men wel op de hoogte zijn met de beschermde planten in een bepaald land en ook nooit een plantje meenemen, als er maar een enkel of weinige exemplaren van staan. Toch loopt dit meenemen vaak op teleur-

Asphodeline lutea L.

Foto: Joh. Bolman

stelling uit. De meegebrachte planten kunnen hier vaak moeilijk acclimatiseren. Heel wat gemakkelijker en beter is het, zaadjes mee te nemen. De kiemplantjes zijn dan meteen aan ons klimaat gewend en doen het veel beter dan de meegebrachte plantjes. Bij het zaaien moet men soms wel geduld hebben; sommige zaadjes kunnen wel twee of meer jaren liggen voor ze kiemen. Ook kunnen vorst en sneeuw het kiemproces bevorderen. Soms vindt men in de bergen een afgestorven plant met vruchten of zaden, waarvan men niet kan zien wat het geweest is. Na uitzaaiing is het dan afwachten wat het wordt. Ik vond eens een dorre stengel met zwarte besjes. Het eerste jaar na uitzaaiing hiervan

kwamen er sprietjes te voorschijn, die op gras leken. Ze bleven in de winter groen. Na het verspenen in het voorjaar werden de blaadjes breder en kregen ze een grijsachtige kleur. Pas het derde jaar kon ik de plant herkennen, doordat er één in bloei kwam. Het was *Asphodelis lutea* (Gele Affodil). Na de bloei sterft de bloeistengel af, maar er vormen zich onder de grond uitlopers, die na twee jaar weer kunnen bloeien. Het is ook een prachtige borderplant, die langdurig bloeit met grote gele stervormige bloemen. Ik zaai ook wel eens allerlei zaden door elkaar en probeer aan de kiemplantjes de soort te herkennen.

Leontopodium alpinum Cass.
(Edelweiss)

Foto: D. L. Booy

Veel planten in de rotstuin zaaien zich zelf weer uit en komen op het voor hen geschikte milieu te voorschijn. Dan moet men wel eens ingrijpen omdat men er teveel krijgt, waardoor andere planten worden verdrongen.

De alpenplanten worden hier over het algemeen groter dan in de bergen en ook zijn bij de meeste de kleuren niet zo fel.

Voor wie er plaats, tijd en geduld voor heeft, is het een hobby die veel voldoening geeft.

de Heurne bij Dinxperloo

Aster alpinus L.

Foto: Job. Bolman

Alle alpenplantenfoto's naar dia's; in zwart/wit gereproduceerd door D. L. Booy.

Dryas octopetala L.

Foto: Job. Bolman

